

Notitie; Faillissement TSN Thuiszorg

Op donderdag 19 mei 2016 is er een plenair debat, aanleiding hiervoor is het faillissement van de grootste thuiszorgorganisatie van Nederland; TSN Thuiszorg. Gedurende dit plenaire debat vindt in Almelo een kort geding plaats van Branchebelang Thuiszorg Nederland en Solace ATC/ BiOns tegen de gemeente Enschede.

Op 2 mei 2016 heeft de staatssecretaris van VWS aan de voorzitter van de Tweede Kamer een brief gestuurd 'voortgang en ambitie Wmo, volwaardig meedoen' (kenmerk: 954002-1419168-DMO). In deze brief wordt aangegeven dat de transitie gerealiseerd is en om die reden moet de aandacht verlegd worden naar een goed werkende praktijk, die voor gebruikers van zorg en ondersteuning en professionals merkbaar beter wordt. De transitie had vijf focuspunten (inkoop, communicatie, organisatie, beleid en toegang) nu heeft de staatssecretaris drie prioritaire doelstellingen. Waar het in essentie om gaat, is dat:

- de positie van de cliënt versterkt is (zodat het goede gesprek kan plaatsvinden),
- er daadwerkelijk maatwerk wordt geboden in levensbrede ondersteuning (gericht op participatie en zelfredzaamheid) en
- en een inclusieve samenleving wordt bevorderd, verrijkt door maatschappelijke initiatieven.

Van deze drie doelstellingen stelt de staatssecretaris dat als die op lokaal niveau behaald worden, dan is niet alleen de transitie maar ook de transformatie geslaagd.

De kern van dit nieuwe zorgstelsel zit in de gedachte om mensen langer thuis te laten wonen met meer zelfredzaamheid. De inzet van lichte zorg moet voorkomen dat mensen een beroep doen op zware zorg. In plaats van het investeren in de lichte zorg, wordt door zowel het rijk als de gemeenten zwaar bezuinigd op deze lichte zorg. Op dit moment volgen er berichten in verschillende media over de Wmo-budgetten die de gemeenten over houden na één jaar nieuwe Wmo. In dit eerste jaar bleef er 310 miljoen euro over, werden er ook tienduizenden zorgmedewerkers ontslagen en was er veel onduidelijkheid onder burgers over de toegang van de Wmo.

Uit een opinieonderzoek dat internationaal online marktonderzoeksbureau Research Now dit voorjaar heeft uitgevoerd in opdracht van BTN blijkt dat de kwaliteit van de thuiszorg de afgelopen drie jaar is uitgehold. Ruim 95% van de bevolking maakt zich dan ook grote zorgen over de toekomst van de huishoudelijke hulp in Nederland. De respondenten geven ook aan dat er sprake is van een neerwaartse spiraal in de kwaliteit van de huishoudelijke hulp. De belangrijkste constatering uit het onderzoek zijn:

- 95% van de bevolking maakt zich grote zorgen over de toekomst van de thuiszorg in Nederland.
- De helft van de Nederlanders zegt de ontwikkelingen in de thuiszorg op de voet te volgen;
- Deze mensen geven aan staatssecretaris Van Rijn en zijn partij, de PvdA, verantwoordelijk te houden voor de verslechtering van de situatie de thuiszorg;
- Zij belonen het beleid van Van Rijn met een rapportcijfer 4.5. Zijn partij doet het met 4.6 niet veel beter;
- De geloofwaardigheid van de VWS-staatssecretaris heeft op het dossier thuiszorg de afgelopen jaar fors ingeboet, volgens 53% van de ondervraagden;
- 95% van de ondervraagden vindt de claim van staatssecretaris Van Rijn dat 'de hervormingen in de thuiszorgsector de afgelopen jaren 'zorgvuldig en beheerst zijn verlopen' amper tot niet geloofwaardig.

Mede door het opinieonderzoek, maar ook door de signalen uit het veld is BTN van mening dat de transitie, en daarmee de vijf focuspunten van deze transitie, nog niet geslaagd is. Zes op de tien gemeenten hadden eind vorig jaar nog geld op de plank liggen dat bestemd was voor huishoudelijke hulp. De bezuinigingen door het rijk en de gemeenten heeft geleid tot een 'race to the bottom'. Deze 'race to the bottom' heeft er al voor gezorgd dat er meerdere organisaties niet meer de mogelijkheid

hebben om de huishoudelijke hulp voort te zetten. Zorgorganisaties gaan failliet (TSN Thuiszorg) of ze geven de opdrachten terug aan de gemeenten, omdat de gemeenten korten op tarieven (Vérian). Dit betekent veel onzekerheid bij kwetsbare burgers die zorg en huishoudelijke hulp nodig hebben en het leidt tot veel banenverlies binnen de sector.

De Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT) moest ervoor zorgen om banen in de huishoudelijke dienstverlening te behouden. Op 12 mei 2016 werd uit de eindinventarisatie van VWS bekend dat de HHT niet het gewenste resultaat had. Slechts een kleine 4.000 banen in de huishoudelijke hulp zijn behouden dankzij HHT, in plaats van de beoogde 15.000.

Al vanaf de eerste discussies met VWS over de toen nog aankomende decentralisaties, heeft BTN gewaarschuwd voor de risico's van het gebrek aan regie bij de overheid op het beleid en de tarieven. Om die reden is er ook al vroeg gepleit voor het leggen van een duidelijke bodem voor reële tarieven huishoudelijke hulp. De daartoe verzochte AMvB is er nog steeds niet, enkel een concept AMvB. Met de AMvB wilt de staatssecretaris zorg dragen voor zorg tegen een tarief conform de cao. BTN is positief over de aandacht voor de kostprijsbepalende elementen die onlosmakelijk verbonden zijn met de artikelen van de AMvB. De VNG blijft echter van mening dat deze AMvB niet nodig is. Volgens de VNG zijn gemeenten in staat een goede afweging te maken tussen prijs en kwaliteit en bieden deze gemeenten ook een reële vergoeding.

BTN twijfelt echter of men echt bereid is goede, marktconforme prijzen te betalen voor dit belangrijke werk. Daarbij is ook vandaag bekend geworden dat gemeenten zorgvuldiger om moeten gaan met huishoudelijke hulp. De Centrale Raad van beroep oordeelt dan ook een taak blijft van de gemeente. In de ogen van BTN is de huishoudelijke hulp het fundament van een zorgsysteem waarin zelfredzaamheid en langdurig thuis wonen centrale begrippen zijn. Uit het vandaag gepubliceerde onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau komt ook naar voren dat met name de mensen die onder de Wmo vallen de zelfredzaamheid in het geding is. Juist om die reden vindt BTN dat er geïnvesteerd moet worden in de lichte zorg. BTN maakt zich al jaren hard voor zorg thuis maar ziet nu dat het door Van Rijn ingezette beleid er in resulteert dat in aanpalende zorgdomeinen budgetten onder druk staan. Ook hiervan hebben recentelijk berichten het nieuws gehaald; wijkverpleegkundigen die het de huishoudelijke ondersteuning uitvoeren.

BTN doet een beroep op de staatssecretaris en de Tweede Kamer om alsnog de regie te pakken en te zorgen dat gemeenten nu wél hun verantwoordelijkheid nemen en fatsoenlijke, kostendekkende tarieven gaan hanteren en daarmee de waarde van huishoudelijke hulp als start van de zorgketen benadrukken. De AMvB moet ervoor zorgen dat de kostprijsbepalende elementen meegenomen worden door gemeenten bij de zorginkoop. Het gebrek aan regie op de huishoudelijke hulp, leidt ons inziens tot een negatief domino effect in de aanpalende zorgdomeinen.